

4. Bank moze byc ustanowiony administratorem zastawu jako jeden z kilku wierzycieli dluznika. Upraszcza to kontrole nad zabezpieczeniem i jego realizacje, a takze umozliwia uproszczenie rozliczen miedzy wierzycielami. Fakt, ze dzialalnosc w roli administratora zastawu nie zostala wymieniona wprost w przepisach prawa bankowego – nie przesadza wcale tego, czy bank moze byc administratorem zastawu. To, ze moze byc zastawnikiem nie ulega natomiast watpliwosci.

**Rozenberg Karol**

Szkola Glowna Handlowa w Warszawie, Polska

## **GOSPODARKA SWIATOWA W XXI WIEKU: ROLA LIBERALIZACJI PRZEPLYWOW KAPITALOWYCH Z PUNKTU WIDZENIA OECD**

Przyjety przez Organizacje Wspolpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) w 1961 roku Kodeks liberalizacji przeplywow kapitalowych jest jedynym istniejacym miedzynarodowym instrumentem prawnym promujacym liberalizacje przeplywow kapitalu. Regulacje w tej dziedzinie, nawet dalej idace, tworzone sa wprawdzie rowniez wewnatrz Unii Europejskiej, ale biorac pod uwage „zamkniety” charakter UE, nalezy uznac ich wplyw na znoszenie barier w gospodarce swiatowej jako niewielki. Spozrod wielu czynnikow powodujacych liberalizacje transferow kapitalu to wlasnie Kodeks OECD mozemy uznac za czynnik wiodacy.

Dzieki zapisom kodeksu kraje czlonkowskie OECD w ciagu prawie pieciu dziesiecioleci jego obowiazywania wlasciwie nie ograniczaly operacji zapisanych w listach liberalizacyjnych. Wyjatkiem byly zaostrenia spowodowane ogolnymi problemami w gospodarce, najbardziej widoczne w latach 70-tych ze wzgledu na szoki naftowe. Jednakze wraz z powrotem gospodarki do normalnej sytuacji poszczegolne panstwa zawsze powracaly do spelniania wymogow kodeksu.

Celem dzialan OECD jest jednak nie tyle zachowanie istniejacego poziomu, co dalsza liberalizacja. Efektem tego jest m. in. rozbudowywanie list liberalizacyjnych ze wzgledu na postep techniczny i dostrzeganie nowych problemow. W eliminacji zastrzezen poszczegolnych panstw niezmiennie kluczowa jest ciagle rola „nacisku rownych sobie” (ang. peer pressure). Proces ten w praktyce oznacza wzajemne wywieranie na siebie presji przez wladze panstw nalezacych do organizacji.

Z wieloletnich doswiadczen OECD wynika, iz liberalizacja przeplywow kapitalowych sprzyja rozwojowi gospodarczemu panstw, jednakze w przypadku slabosci instytucjonalno-strukturalnych lepiej nie przechodzic przez ten proces radykalnie, lecz stopniowo – dotyczy to generalnie przeplywow kapitalu krótkoterminowego. Tutaj pojawia sie jednak kolejny problem. W dzisiejszym swiecie inzynieria finansowa umozliwia stosowanie tak zaawansowanych instrumentow, ze takie stopniowe znoszenie ograniczen moze okazac sie nierealne.

Prawdą jest również, że duże przepływy kapitału mogą skutkować niebezpieczną zmiennością sytuacji gospodarczej państwa. Jednakże kraje OECD porównały to ryzyko z korzyściami jakie daje liberalizacja i udowodniły, iż warto pójść tą drogą rozwoju.

Co ważne podejście OECD nie polega na dogmatach czy politycznych negocjacjach. Doświadczenie organizacji to proces wspólnej i dla wszystkich korzystnej nauki i analizy dotyczącej pojedynczych oraz grupowych rozwiązań liberalizacyjnych. Poszczególne państwa otrzymują od OECD wsparcie polegające na analizowaniu ich sytuacji gospodarczej, udzielaniu wskazówek oraz sugerowaniu możliwych rozwiązań.

Rola Kodeksu liberalizacji przepływów kapitałowych jest nawet ważniejsza obecnie niż w momencie jego powstania. W dzisiejszym międzynarodowym otoczeniu finansowym ogromne znaczenie mają efekty rewolucji w przepływie informacji oraz nowe technologie. Wymiana finansowa wzrosła w potężnym tempie, czyniąc liberalizację transferów kapitału niezbędną dla każdego państwa chcącego uczestniczyć w światowym systemie ekonomicznym.

Nawet w dobie kryzysu ekonomicznego, kraje członkowskie OECD nie przywróciły kontroli przepływów kapitału. Jest to kolejny dowód na to, iż działanie Kodeksu liberalizacji przepływów kapitałowych przynosi poszczególnym państwom tak duże korzyści, że nawet w czasach kiedy samo zagadnienie liberalizacji poddaje się nieustannej krytyce, nie rozważają one ograniczenia zapisów kodeksu.

Warto podkreślić, iż ani jedno z nowych państw członkowskich OECD (mam tutaj na myśli 6 państw przyjętych w ostatnim dziesięcioleciu XX wieku: Meksyk, Czechy, Węgry, Polskę, Koreę Płd i Słowację), nie skorzystało z możliwości zawieszenia niektórych praktyk liberalizacyjnych przewidywanych przez kodeks (procedura derogacyjna). Część z tych państw zmagala się przecież z mniejszymi lub większymi kryzysami, miała więc powody tłumaczące ewentualne ograniczenie liberalizacji. Stare państwa członkowskie stosowały te procedury kilka dekad temu. W dzisiejszym świecie koszty wprowadzania ponownych ograniczeń w już zliberalizowanych dziedzinach, poszczególne kraje uznały za wyższe od ewentualnych korzyści.

Najbliższe kilka lat pozwoli jeszcze dokładniej przyjrzeć się korzyściom i zagrożeniom związanym z liberalizacją przepływów kapitałowych na przykładzie doświadczeń krajów wstępujących do OECD. Decyzją z 2017 roku przyszła akcesja została bowiem umożliwiona kolejnej grupie państw. Są to: Chile, Estonia, Izrael, Rosja i Słowenia. A obecny kryzys finansowy i związaną z nim pokusę powrotu do praktyk protekcyjnistycznych uznać należy za ciekawy test działalności Kodeksu liberalizacji przepływów kapitałowych OECD.